

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ТА ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

УДК 94(477)“2013/2014”

РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ: РЕЗУЛЬТАТИ ТА НАСЛІДКИ

Дешко П. П.,

*магістр галузі знань Освіта / Педагогіка,
спеціальності середня освіта, спеціалізації 014.03 Історія,
менеджер з реклами*

*Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)*

Анотація. У статті проаналізовані результати Революції Гідності та зроблені підсумки основних досягнень Майдану. Розглянуто історичну парадигму подій Революції Гідності 2013–2014 рр. в хронологічному порядку контексту: передумови та перебіг подій; повалення режиму; результати. Встановлено, що повалення злочинного режиму сприяло активізації реформ та руху в бік євроатлантичного союзу. З іншого боку, вихід України з-під російського геополітичного впливу, особливо в економічній та культурній сферах, є найважливішим досягненням України, яке було здобуто завдяки Революції Гідності.

Ключові слова: Революція Гідності, Майдан, ЄС, НАТО, євроатлантичний шлях, режим.

Abstract. The article analyzes the results of the Revolution of Dignity and summarizes the main achievements of the Maidan. The historical paradigm of the events of the Revolution of Dignity of 2013–2014 is considered in the chronological order of the context: preconditions and course of events; overthrow of the regime; results. It is established that the overthrow of the criminal regime contributed to the intensification of reforms and movement towards the Euro-Atlantic Union. On the other hand, Ukraine's liberation from Russian geopolitical influence, especially in the economic and cultural spheres, is the most important achievement of Ukraine that was gained through the Revolution of Dignity.

Keywords: Revolution of Dignity, Maidan, EU, NATO, Euro-Atlantic path, regime.

Революція – це одна з форм зміни або трансформації організації суспільства чи державного устрою. До прикладу, «Велика французька

революція» (1789–1799) породила пробудження націй і боротьбу за свої права та свободи з гаслами «рівність та братерство», а революція в Північній Америці (1775–1783) проти англійців – нову державу США. «Революція Гідності» 2013–2014 рр. – це відновлення шляху України на євроатлантичний курс та демократичні цінності Заходу.

Революція Гідності є предметом дослідження багатьох вчених, серед яких відзначились М. М. Антонович, Б. Б. Бабін, М. О. Баймуратов, В. В. Головка, О. А. Палій, О. С. Черевко, С. О. Янішевський та багато інших вчених, які зробили свій внесок.

Мета нашої статті полягає у вивченні історії державотворчих процесів, занепадання та піднесення національної свідомості. Пам'ять та повага до постатей, які дали себе в жертву для свободи й процвітання українського народу, є провідним аспектом в об'єднанні суспільства, вирішенні важливих історичних викликів.

Загалом дата початку Революції Гідності є спірною, дехто вважає за дату початку революції 21 листопада 2013 року, день, коли урядом Миколи Азарова було зірвано підписання угоди про Євроінтеграцію, після чого почали збиратись перші мітингувальники; з іншого боку, 30 листопада, день, коли на Євромайдані були побиті студенти [2], а закінчилась 23 лютого 2014 року. Варто відмітити, що Революція Гідності дала можливість початку майбутніх реформ, покінчити з режимом Віктора Януковича, поверненню до євроатлантичного напрямку. На жаль, не обійшлося без численних жертв, а згодом Росія відкрито розпочала неоголошену війну.

Власне, крім призупинення Кабінетом Міністрів України 21 листопада 2013 року дію рішення Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2013 р. «Про підготовку до підписання проекту Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, його державами – членами, з іншого боку», були й інші причини, а саме: російщення населення; нищення малого бізнесу; руйнування фінансової системи; Харківські угоди [10]; вступ до Митного союзу [8, с. 5], непідписання Угоди про асоціацію у Вільнюсі.

Ці перераховані фактори стали початком мирного протесту мітингувальників, але мирність цієї акції не зашкодила в ніч на 30 листопада 2013 року спецпідрозділу «Беркут» зачистити мітингувальників. По суті, це і стало переломним моментом переходу з проєвропейського протесту на антиурядовий, а також додавши їй масовість. Під час розгону мітингувальників бійці «Беркуту» застосовували вибухові пакети, били людей кийками, чавили ногами. Внаслідок розгону було травмовано десятки протестувальників [1]. 1 грудня на вулиці столиці вже вийшли від кількисот тисяч до півтора мільйона осіб. Дедалі сильніше режим Януковича тиснув на протестувальників, паралельно активізувався «Антимайдан» – підтриманий владою.

10 грудня Янукович пообіцяв не застосовувати сили проти мирного протесту, а 13 грудня зібрав круглий стіл з опозицією, щоб обговорити вирішення проблеми. Незважаючи на ці обіцянки мирного вирішення, 13 січня 2014 р. контрольована владою Верховна Рада з грубим порушенням регламенту ухвалила «диктаторські закони».

В них передбачалося:

- заборонено їздити в колону понад п'ять автомобілів;
- обмежено свободу діяльності інтернет-ЗМІ;
- запроваджено арешт за організацією мітингу;
- за звичайний груповий протест 2 роки ув'язнення;
- за блокування маєтків чиновників та політиків передбачалося ув'язнення до 6 років;
- виготовлення та розповсюдження екстремістських матеріалів у ЗМІ чи Інтернеті штрафом у розмірі до майже 14 тис. грн або обмеженням волі чи ув'язненням на строк до 3 років [8, с. 10].

Протестувальники не забарилися, 19 січня 2014 року відбулися протести проти цих злочинних законів, частина мітингарів рушила до Верховної Ради. 22 січня протести досягли апогею, того дня беркутівці підступно вбили українця вірменського походження Сергія Нігояна, етнічного білоруса Михайла Жизневського та смертельно поранено Романа Сеника.

Власне кажучи, було поранено понад тисячу мітингарів, надалі від початку Революції Гідності було вбито понад сотню мирних громадян, пізніше їх стали називати «Небесною сотнею». 20 лютого 2014 р. Верховна Рада зобов'язала спецпідрозділам повернутися у місце дислокації, а також припинити використання зброї. Вже 21 лютого 2014 року Верховна Рада повернула в дію Конституцію 2004 року [4].

Пізніше стало відомо, що 22 лютого Віктор Янукович втік з резиденції, так і не підписавши зміни до Конституції України. В той же день, головою Верховної Ради став Олександр Турчинов. Віктор Янукович обікрав казну, залишивши після себе 108 133 гривні 65 копійок [3], зрозуміло, що наступному президенту доведеться важкими зусиллями зберегти державу. Втім, держава протрималася і її урядові органи виплачували пенсії та зарплати, завдячуючи новій владі.

22 лютого Верховна Рада Україна 328 голосами підтримала постанову «Про самоусунення Президента України від виконання конституційних повноважень та призначення позачергових виборів Президента України» [7]. Відповідно до постанови Віктор Янукович оголошувався таким, що у неконституційний спосіб самоусунувся від виконання ним своїх конституційних обов'язків Президента України та відповідно до пункту 7 частини першої статті 85 Конституції України

оголошувалося про проведення позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року [7].

Вихід української держави з російського геополітичного ярма, а особливо ще з економіко-культурної сфери, є найголовнішою перемогою України – завдяки Революції Гідності. Однак Росія не зупинилась, розв'язавши війну та анексувавши Крим та території Донбасу, вперто продовжуючи політику загарбання.

Серед вагомих здобутків Майдану, слід відзначити:

- повалення злочинного режиму;
- збереження суверенітету України;
- ліквідація «диктаторських законів»;
- курс на європейський та євроатлантичний напрям.

25 травня 2014 року відбулися вибори Президента України, уже в першому турі переміг Петро Олексійович Порошенко з 54.70 % [11].

Варто відмітити, що після виборів Україна отримала гідні реформи президента, а саме:

- децентралізація;
- внесення змін в Конституцію України щодо закріплення Євроатлантичного шляху в ній [5];
- Закон України про забезпечення функціонування української мови як державної № 2704-VIII [6];
- реформування армії;
- націоналізація ПриватБанку (врятування вкладників від крадіжки олігархату І. В. Коломойського).
- отримання Томосу (відродження національної церкви після захоплення її Московією 1686 року).

На міжнародній арені:

- підписання угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом;
- безвізовий режим;
- міжнародна підтримка України;
- вигнання Росії з ПАРЄ (Парламентська асамблея Ради Європи);
- санкції проти країни-агресора – Росії.

Отже, варто підсумувати, що державність Україна зберегла, на жаль, змушена далі її відстоювати. Було повалено злочинний режим та зроблено все для відновлення військово-економічного резерву для подальшої боротьби з Російською Федерацією. 06.01.2019 р. було надано Вселенським Патріархом Варфоломієм I Томос, який відновив Православну Церкву в Україні (ПЦУ) після її захоплення Московією 1686 року. З іншого боку, мовний закон [6] дав пріоритет на вивчення і розвиток української мови, звучання її у сферах суспільного життя. А як відомо, мова – продукт історичного розвитку нації, в якому закладені звичаї, традиції та

світогляд нашого народу; саме ці якості роблять народ самодостатнім та успішним [9].

Проте є і негативні моменти, дотепер не розслідувано вбивства на Майдані, а після російського повномасштабного вторгнення 24. 02. 2022 р. склалася хитка ситуація України на міжнародній арені.

Наслідком Революції Гідності стали:

- крах реалізації концепції «Русского мира» щодо України;
 - припинення просувань бандитського класу Януковича;
 - появилася можливість для реформ в Україні;
 - відновився курс України до Європи;
 - становлення України в світовій громадськості як держави з власною історією та гідністю.
- зростання самоповаги, патріотизму та солідарності громадян України. Майдан продемонстрував здатність українців до самоорганізації, взаємодопомоги та самопожертви.

ЛІТЕРАТУРА

1. Во время разгона Евромайдана в Киеве пострадали 79 человек – замгенпрокурора Прышко. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/179611.html> (дата звернення: 02.02.2019).
2. Гордасевич, Б. Відзначаємо річницю Революції Гідності. *І.UA Твоя пошта*. URL: <http://blog.i.ua/community/1925/1597341/> (дата звернення: 09.06.2024).
3. Після втечі Януковича в скарбниці залишалося 108 133 гривні 65 копійок. ДОКУМЕНТ. URL: https://m.censor.net.ua/ua/news/431546/pislya_vtechi_yanukovycha_v_skarbnytsi_zalyshalosya_108_133_gryvni_65_kopiyok_dokument (дата звернення: 02.02.2019).
4. Про відновлення дії окремих положень Конституції України : Закон України від 21.02.2014 р. № 742-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-18#Text> (дата звернення: 08.06.2024).
5. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору) : Закон України від 07.02.2019 р. № 2680-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#Text> (дата звернення: 08.06.2024).
6. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII : станом на 31 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 08.06.2024).
7. Про самоусунення Президента України від виконання конституційних повноважень та призначення позачергових виборів Президента України : Постанова Верхов. Ради України від 22.02.2014 р. № 757-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/757-18#Text> (дата звернення: 08.06.2024).
8. Революція Гідності 2013–2014 рр. та агресія Росії проти України: наук.-метод. матеріали / Головка В. В., Палій О. А., Черевко О. С., Янішевський С. О. ; за заг. ред. П. Б. Полянского. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. 34 с.
9. Солдатова Л. П. Историчний розвиток поняття «мова» (кінець XVIII – перша половина XIX століття). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. Вип. 32 (1). С. 209–213. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2018_32\(1\)_57](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_filol_2018_32(1)_57). (дата звернення: 08.06.2024).
10. Угода між Україною та Російською Федерацією з питань перебування

Чорноморського флот Російської Федерації на території України закон від 27 квітня 2010 р. № 2153-VI (2153-17). Офіційний сайт Верховної Ради. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_359 (дата звернення: 01.02.2019). 11. Центральна виборча комісія URL: <https://www.cvk.gov.ua/pls/vp2014/wp001.html> (дата звернення: 04.02.2019).

УДК 94(410)

ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПАРТІЙНО-ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ПІСЛЯ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Дністрянський Т. М.,

*випускник магістерської програми «Історія і археологія» (2023 р.)
Львівського національного університету
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)*

Науковий керівник: Турмис Н. В.,

*кандидат історичних наук, доцент кафедри світової історії
модерного часу Львівського національного університету
імені Івана Франка (м. Львів, Україна)*

Анотація. Зроблено аналіз передумов трансформації партійно-політичної системи Великої Британії після Першої світової війни. Показано суперечності ставлення британського суспільства до нової виборчої системи. Розкрито причини зростання ролі Лейбористської партії та зменшення значущості Ліберальної партії в політичному житті держави в післявоєнний період та показано вплив цього чинника на зміну пріоритетів урядової діяльності. Зроблено аналіз причин збереження впливовості Консервативної партії. Розкрито проблеми формування нових партійних коаліцій та тенденції створення нової двопартійної системи у Великій Британії.

Ключові слова: політичні партії Великої Британії після Першої світової війни, двопартійна система Великої Британії, виборча система і внутрішня політика Великої Британії.

Abstract. An analysis of the prerequisites for the transformation of the party-political system of Great Britain after the First World War was made. Contradictions in the attitude of British society to the new electoral system are shown. The reasons for the growth of the role of the Labor Party and the decrease in the importance of the Liberal Party in the political life of the state in the post-war period are revealed, and the influence of this factor on the change in the priorities of government activity is shown. An analysis of the reasons for the